

ĐÁNH GIÁ THỰC TRẠNG VÀ NHU CẦU BỒI DƯỠNG KỸ NĂNG CỦA ĐỘI NGŨ CÔNG CHỨC CẤP XÃ TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH NGHỆ AN

■ Ts. Dương Thanh Bình
Trường Chính trị Nghệ An

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Nghệ An hiện có 460 xã, phường, thị trấn với hơn 10.000 công chức trong hệ thống chính trị cấp xã. Xác định tầm quan trọng của đội ngũ công chức cấp cơ sở, trong những năm qua, các cấp ủy Đảng, chính quyền trong tỉnh đã quan tâm đến công tác đào tạo, bồi dưỡng và sử dụng đội ngũ công chức cấp xã. Công chức cấp xã đã được đào tạo, bồi dưỡng về lý luận chính trị, chuyên môn nghiệp vụ, được rèn luyện trong thực tiễn nên trình độ kiến thức, năng lực được nâng lên rõ rệt, được bố trí và sử dụng phù

hợp; bước đầu đã phát huy được năng lực, sở trường trong thực hiện chức trách, nhiệm vụ được giao, góp phần quan trọng, quyết định đến việc thực hiện thắng lợi các mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội, quốc phòng - an ninh ở địa phương. Công tác bồi dưỡng đội ngũ công chức cấp xã đã được các cấp ủy Đảng, chính quyền quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo triển khai thực hiện nền nếp, có hiệu quả. Nội dung, hình thức từng bước được đổi mới; số lượng công chức được đào tạo, bồi dưỡng lý luận chính trị, chuyên môn, nghiệp vụ ngày càng tăng, cơ bản gắn với quy hoạch cán bộ, yêu cầu chức danh, vị trí việc làm. Chất lượng đội ngũ được nâng lên cả về trình độ văn hóa, chuyên môn, lý luận chính trị và kinh nghiệm thực

Lớp tập huấn thí điểm chương trình Bồi dưỡng cán bộ cấp xã ở huyện Quỳnh Hợp

tiền. Hệ thống chính trị ở cơ sở đã có nhiều chuyển biến tích cực góp phần to lớn trong quá trình xây dựng, phát triển kinh tế - xã hội, xóa đói giảm nghèo, cải thiện và nâng cao đời sống vật chất và tinh thần cho nhân dân, góp phần quan trọng đảm bảo ổn định quốc phòng an ninh, trật tự an toàn xã hội.

Tuy nhiên, công tác bồi dưỡng công chức cấp xã ở Nghệ An vẫn còn có một số hạn chế, bất cập. Nội dung, chương trình, phương pháp bồi dưỡng chưa được đầu tư xây dựng phù hợp với yêu cầu tiêu chuẩn chức danh; tài liệu phục vụ bồi dưỡng chậm được đổi mới, bổ sung, cập nhật thiếu kịp thời; nội dung phần kỹ năng còn ít, nặng về lý luận, thiếu tính thực tiễn. Một số công chức còn thiếu và yếu về kỹ năng, chưa được trang bị một cách hệ thống kiến thức, nội dung và các quy trình, thao tác cơ bản về các kỹ năng tham mưu phù hợp với nhu cầu, đặc điểm của đội ngũ công chức của tỉnh nên thiếu tính nhạy bén, linh hoạt trong xử lý công việc; khả năng tổ chức thực hiện và xử lý những tình huống phát sinh ở địa phương, đơn vị còn lúng túng; hiệu quả thực thi công vụ chưa cao. Công chức chưa được bồi dưỡng, cập nhật thường xuyên, có những người nhiều năm không tham gia các lớp bồi dưỡng, cập nhật kiến thức, kỹ năng công tác. Vì vậy, chất lượng đội ngũ công chức cấp xã chưa đáp ứng yêu cầu trong tình hình mới.

Trước yêu cầu, nhiệm vụ của sự nghiệp đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế, phấn đấu đến năm 2025 xây dựng Nghệ An trở thành tỉnh khá của khu vực phía Bắc, năm 2030 trở thành tỉnh khá của cả nước, Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XIX xác định một trong

những khâu đột phá “*Tiếp tục nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của tổ chức Đảng; tăng cường đoàn kết, phát huy nội lực, đẩy mạnh thu hút ngoại lực, xây dựng Nghệ An trở thành tỉnh khá trong khu vực phía Bắc*”. Để góp phần thực hiện thắng lợi chủ trương trên, từ những vấn đề lý luận và thực tiễn cho thấy, việc bồi dưỡng đội ngũ công chức cấp xã là nhiệm vụ cơ bản, quan trọng, mang tính cấp bách và lâu dài.

II. KẾT QUẢ KHẢO SÁT

Để thực hiện công tác xây dựng Bộ tài liệu bồi dưỡng kỹ năng, kiến thức cho đội ngũ công chức cấp xã, nhóm đề tài khoa học cấp tỉnh (sau đây gọi là nhóm đề tài) của Trường Chính trị tỉnh Nghệ An đã thực hiện việc xây dựng Bộ tài liệu Bồi dưỡng cho đội ngũ công chức cấp xã trên địa bàn tỉnh Nghệ An.

Để triển khai nội dung trên nhóm đề tài đã tiến hành khảo sát để xác định nhu cầu bồi dưỡng kỹ năng của đội ngũ công chức cấp xã ở Nghệ An, thông qua khảo sát thực tế ở cấp huyện, cấp xã làm cơ sở để xây dựng chương trình, biên soạn tài liệu bồi dưỡng kỹ năng lãnh đạo, quản lý, nhằm nâng cao năng lực thực thi nhiệm vụ cho đội ngũ công chức cấp xã ở Nghệ An hiện nay.

Nội dung khảo sát tập trung vào 2 vấn đề chính: Khảo sát, đánh giá thực trạng bồi dưỡng kỹ năng của đội ngũ công chức cấp xã ở Nghệ An hiện nay; đánh giá nhu cầu bồi dưỡng kỹ năng của đội ngũ công chức cấp xã ở Nghệ An. Đối tượng khảo sát bao gồm: cán bộ, công chức cấp huyện; công chức cấp xã.

Địa điểm điều tra, khảo sát được tiến hành ở 78 xã, phường, thị trấn của 5 huyện và thành phố Vinh (trong đó có: 2 huyện miền núi, 2 huyện đồng bằng, 1 thị xã ven biển và thành phố Vinh).

Để có căn cứ cho việc xây dựng chương trình, biên soạn tài liệu bồi dưỡng kỹ năng lãnh đạo,

quản lý cho đội ngũ cán bộ cấp xã ở Nghệ An, nhóm đề tài đã tiến hành khảo sát thực tiễn để đánh giá nhu cầu bồi dưỡng kỹ năng của đội ngũ công chức cấp xã ở Nghệ An. Công việc khảo sát được tiến hành thông qua 02 phương thức: Lập bảng hỏi đối với 02 đối tượng: 1) Cán bộ, công chức lãnh đạo cấp huyện; 2) Đội ngũ công chức cấp xã; phỏng vấn sâu, trao đổi đối với đội ngũ công chức cấp huyện, cấp xã.

Từ kết quả tổng hợp, nhóm nghiên cứu tổng hợp để đánh giá về hiện trạng kỹ năng lãnh đạo, quản lý và nhu cầu bồi dưỡng kỹ năng của đội ngũ công chức cấp xã trên địa bàn tỉnh Nghệ An. Qua nghiên cứu các văn bản và kết quả tổng hợp của hoạt động khảo sát cho thấy thực trạng của đội ngũ cán bộ cấp xã:

Về ưu điểm: Đội ngũ công chức cấp xã đã có sự phát triển cả về số lượng và chất lượng, ngày càng được củng cố và trưởng thành về nhiều mặt; từng bước được chuẩn hóa, rèn luyện trong thực tiễn; được quan tâm quy hoạch, đào tạo, bồi dưỡng; có bản lĩnh chính trị vững vàng, có phẩm chất đạo đức tốt, ý thức tổ chức kỷ luật và tinh thần trách nhiệm cao, góp

phần vào sự nghiệp phát triển kinh tế - xã hội, xây dựng Đảng, chính quyền, bảo đảm an ninh, chính trị, quốc phòng ở cơ sở. Đội ngũ công chức cấp xã cơ bản có trình độ chuyên môn, nghiệp vụ khá; năng lực công tác và mức độ tin nhiệm của nhân dân từng bước nâng lên; cơ cấu tương đối hợp lý; có ý thức phấn đấu, rèn luyện, học tập để nâng cao trình độ; cơ bản tiếp cận và có kỹ năng ứng dụng công nghệ thông tin; được bố trí và sử dụng bước đầu phát huy được năng lực, sở trường.

Tuy nhiên, đội ngũ công chức cấp xã đông nhưng chưa mạnh, chất lượng chưa đồng đều; năng lực quản lý điều hành, thực hiện nhiệm vụ chuyên môn của một bộ phận, trong đó có cán bộ lãnh đạo, quản lý, công chức chưa ngang tầm với nhiệm vụ, nhất là trong thực hiện nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội; việc triển khai thực hiện nhiệm vụ của chính quyền cấp xã có lúc còn chậm, giải quyết công việc còn sai sót; một số chưa thật sự tâm huyết với công việc, còn tư tưởng trông chờ, ỷ lại; năng lực thực tiễn, tinh thần trách nhiệm, đạo đức công vụ chưa tương xứng với yêu cầu nhiệm vụ trong tình hình mới.

Hội thảo khoa học “Góp ý dự thảo bộ tài liệu bồi dưỡng công chức xã cấp tỉnh Nghệ An” (2022)

Kỹ năng nghề nghiệp của một số công chức cấp xã chưa đáp ứng yêu cầu; kỹ năng tư duy, phát huy vai trò tham mưu, giúp việc còn bị động; tính chuyên nghiệp, lễ lối, tác phong làm việc chưa cao; khả năng tập hợp, vận động quần chúng còn hạn chế; thái độ giao tiếp, ứng xử với nhân dân có lúc chưa thực sự chuẩn mực; kỹ năng xử lý tình huống thiếu nhạy bén, linh hoạt, nhuần nhuyễn; khả năng thích ứng sự thay đổi còn thấp. Kỹ năng thu thập, xử lý, trao đổi thông tin giữa các bộ phận, cơ quan, đơn vị còn hạn chế; khả năng áp dụng chuyên môn nghiệp vụ, ngoại ngữ, tin học trong lĩnh vực công tác của một số công chức cấp xã còn bất cập.

Một bộ phận công chức cấp xã chưa thực sự quan tâm, dành nhiều thời gian tự học, tự nghiên cứu, trao đổi kinh nghiệm, rèn luyện kỹ năng, tích lũy kiến thức, trau dồi chuyên môn để nâng cao năng lực, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong tình hình mới.

Kết quả khảo sát nội dung chương trình bồi dưỡng và các vấn đề để thực hiện cho việc bồi dưỡng công chức cấp xã cho thấy:

- Đánh giá của đội ngũ công chức cấp xã: mức độ đạt được về kỹ năng của đội ngũ công chức cấp xã còn ở mức hạn chế. Phần lớn chỉ đạt ở mức độ trung bình và còn một số ít kỹ năng ở mức yếu.

- Hầu hết công chức cấp huyện, bản thân đội ngũ công chức cấp xã đều xác định sự cần thiết và hoàn toàn cần thiết phải bồi dưỡng kỹ năng cho đội ngũ công chức cấp xã. Cụ thể: Các kỹ năng chung: từ 97% trở lên; Các kỹ năng riêng: mỗi chức danh hầu hết từ 91% trở lên.

- Đa số các ý kiến tham gia khảo sát đều hài lòng và hoàn toàn hài lòng với nội dung

kiến thức bồi dưỡng, cách thức tổ chức, quản lý và điều kiện học tập của các lớp đã tham gia.

- Để nâng cao chất lượng bồi dưỡng công chức cấp xã, hầu hết các ý kiến đều cho rằng cần phải thực hiện đồng bộ các giải pháp: Tăng cường công tác tuyên truyền, giáo dục, nâng cao nhận thức về bồi dưỡng kỹ năng đối với công chức; xây dựng chương trình, nội dung bồi dưỡng kỹ năng công tác cho công chức cấp xã đảm bảo khoa học, phù hợp, thiết thực; tổ chức tập huấn, bồi dưỡng đội ngũ giảng viên, giảng viên kiêm chức; triển khai các lớp bồi dưỡng phù hợp với từng nhóm đối tượng; tăng cường đầu tư, nâng cấp cơ sở vật chất và trang bị thiết bị phục vụ công tác bồi dưỡng; đảm bảo kinh phí xây dựng chương trình, nội dung bồi dưỡng kỹ năng; tổ chức kiểm tra, giám sát việc thực hiện.

- Đa số các ý kiến đều đề xuất nội dung bồi dưỡng, cập nhật kiến thức cần kết hợp cả kiến thức lý thuyết và các kỹ năng công tác cụ thể. Phương pháp bồi dưỡng, tập huấn cần kết hợp trao đổi kinh nghiệm thực tiễn, thảo luận với giới thiệu kiến thức; có các lớp trang bị kiến thức gắn nghiên cứu mô hình. Cần tổ chức đi nghiên cứu thực tế trong các đợt tập huấn, bồi dưỡng. Thời gian mở các lớp tập huấn, bồi dưỡng từ 3-5 ngày.

III. ĐỀ XUẤT GIẢI PHÁP

Từ kết quả điều tra, khảo sát về nhu cầu bồi dưỡng kỹ năng của đội ngũ công chức cấp xã, nhóm nghiên cứu đề xuất xây dựng chương trình bồi dưỡng kỹ năng cho đội ngũ công chức cấp xã như sau:

1. Về mục tiêu chương trình

- Trang bị kỹ năng lãnh đạo, quản lý cho đội ngũ cán bộ cấp xã, tạo và hình thành cho

họ phương pháp giải quyết các vấn đề trong môi trường công tác ở cấp xã; phương pháp, cách thức tổ chức các hoạt động lãnh đạo, quản lý một cách có hiệu quả.

- Trang bị và cung cấp cho học viên những phương pháp, công cụ và kỹ thuật cho việc tổ chức và thực hiện hoạt động lãnh đạo, quản lý; nhằm mục tiêu nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động lãnh đạo, quản lý ở cấp xã.

2. Về nguyên tắc thiết kế chương trình

Chương trình được thiết kế phải bảo đảm:

- Tính phù hợp: phù hợp của chương trình với mục tiêu; phù hợp của chương trình đối với người học;

- Tính khoa học: chính xác, cập nhật;

- Tính cân đối: cân đối giữa nội dung chương trình với thời gian khóa bồi dưỡng; cân đối của các chuyên đề trong chương trình; cân đối giữa lý thuyết và thực hành.

- Tính ứng dụng của chương trình: đáp ứng được nhu cầu của người học; đáp ứng được yêu cầu công việc của học viên...

3. Về nội dung chương trình

Bao gồm 10 chuyên đề, được chia thành 03 phần: Phần I: Kỹ năng chung; phần II: Kỹ năng theo vị trí, chức danh; phần 3: Nghiên cứu thực tế, ôn tập, kiểm tra. Cụ thể:

- Phần 1: Gồm 5 chuyên đề

+ Chuyên đề 1: Kỹ năng áp dụng pháp luật;

+ Chuyên đề 2: Kỹ năng soạn thảo văn bản;

+ Chuyên đề 3: Kỹ năng tham mưu

+ Chuyên đề 4: Kỹ năng quản trị và xử lý xung đột, mâu thuẫn, các tình huống phát sinh

+ Chuyên đề 5: Kỹ năng phối hợp công tác

- Phần 2: Gồm 5 chuyên đề phù hợp với

từng chức danh công chức

- Phần 3: Nghiên cứu thực tế; ôn tập, kiểm tra.

4. Về thời lượng chương trình bồi dưỡng

Chương trình bồi dưỡng kỹ năng của công chức cấp xã có thời lượng 3-5 ngày với 8-10 chuyên đề.

Nhóm nghiên cứu đã triển khai thí điểm 3 lớp bồi dưỡng cho các chức danh công chức cấp xã trên địa bàn các huyện Diên Châu, Kỳ Sơn, Quỳnh Hợp. Qua thực tiễn cho thấy, chương trình, bộ tài liệu đã đáp ứng được các yêu cầu về chương trình, nội dung, cách thức triển khai thực hiện. Các ý kiến tham gia bổ sung chi tiết từng nội dung cụ thể, gắn với từng chức danh, sát thực tiễn địa phương. Đề xuất đi nghiên cứu thực tiễn ở các địa phương có nhiều điểm sáng, nhiều kinh nghiệm trong thực hiện các nhiệm vụ của công chức cấp xã.

IV. KẾT LUẬN

Qua thực tiễn khảo sát các chương trình bồi dưỡng của các địa phương trong cả nước, xuất phát từ nhiệm vụ, yêu cầu đặt ra trong công tác bồi dưỡng công chức cấp xã, đặt ra nhu cầu cấp thiết phải xây dựng nội dung, chương trình đáp ứng yêu cầu bồi dưỡng kiến thức, kỹ năng công tác của đội ngũ công chức cấp xã. Nhóm nghiên cứu đề xuất các giải pháp và dự thảo chương trình, xây dựng bộ tài liệu bồi dưỡng các chức danh công chức, trên cơ sở quán triệt các quan điểm của Đảng và Nhà nước, bám sát thực tiễn của địa phương, nhu cầu thực tiễn đặt ra cho đội ngũ cán bộ, công chức ở cơ sở, góp phần nâng cao năng lực, trình độ, bản lĩnh, tính chuyên nghiệp, thực hiện cải cách hành chính, nâng cao hiệu lực, hiệu quả thực thi công vụ, góp phần thực hiện thắng lợi mục tiêu kinh tế - xã hội, đảm bảo quốc phòng, an ninh ở cơ sở./.